

PRZYŁĄCZYĆ SIĘ (89) *vb pf*

W inf -łącz- (10), -łącz- (6); -łącz- *MurzHist, Mącz* (4), *CzechRozm, StryjKron, WujNT* (2); -łącz- *Goski, SienLek, HistRzym, CzechEp, NiemObr*; -łącz- : -łącz- *BibRadz* (1:1); *w imp* -łącz- (8) *Goski* (6), *PaprPan* (2); -łącz- (4) *OpecŻyw, BibRadz, BudBib, WujNT*; *w pozostałych formach*: -łącz-, [-łącz-].

się (54), *się* (35).

inf przyłączyć się, przyłączyć się (16). ◇ *fut 1 sg* przyłączę się (2). ◇ *2 sg* przyłączysz się (3). ◇ *3 sg* przyłączy się (14). ◇ *3 pl* przyłączą się (1). ◇ *praet 1 sg m* przyłączyłem się, -m się przyłączył (3). ◇ *2 sg m* -eś się przyłączył (1). ◇ *3 sg m* przyłączył się (7), *jest się* przyłączył (1) *RejPs*. [f przyłączyła się.] *n* przyłączyło się (3). ◇ *3 pl m pers* przyłączyli się (13). *subst* przyłączyły się (3). ◇ *plusq 3 pl m pers* przyłączyli się byli (2). ◇ *imp 2 sg* przyłącz się (8), przyłącz się (1) *PaprPan*. ◇ *2 pl* przyłączcie się (2). ◇ *3 pl* niech się przyłączą (1). ◇ *con 1 sg m* bych się przyłączył (1). ◇ *3 sg m* by się przyłączył (1). *f* by się przyłączyła (1). ◇ *part praet act* przyłączywszy się (5).

Sł stp, Cn brak, Linde XVI w. (jeden z niżej notowanych przykładów) *s.v.* przyłączyć.

1. Dołączyć się do jakiejś osoby lub grupy (aby sobie pomagać, wspierać się, stanowić jedność); *adiungere se Vulg, Mącz, PolAnt; accedere, adhaerere PolAnt, Vulg; se iungere HistAl; agglutinare, se coniungere, copulare PolAnt; se applicare Mącz* (84) :

a. O osobach (78) :

przyłączyć się do kogo, do czego (28): *KrowObr A3v*; Thedy niektorzy z nich vwierzyli/ y przyłączyli fie do Páwła *Leop Act* 17/4, 1.*Mach* 3/2; A tak rzekł Duch Filipowi/ Przystęp á przyłącz fię do wozu tego [tj. do jadących na wozie]. Przybiegłszy thedy Filip/ włyżał go a on czyta Ezaiálszá Proroka *BibRadz Act* 8/29, *Eccli* 9/17, *Act* 5/13; rádził [Temistokles] áby wślycy z miáftá z żonámi y z dzyećmi w okręty wliadali/ ábowiem tey wielkości nieprzyiacioł miáfto nie wytrzyma/ także wczynili/ á przyłączyły fie do nich drugie miáftá *BielKron* 117, 197v, 225v; Ad doctorem se applicare, Prziłączyć fie do nauczycielá. *Mącz* [305]a; A pomni ná to iáko Máttelhufz ábo Mária Mágdalená/ ábo on łotr ná krzyżu/ nie rychło fie obaczyli á nie rychło fie do tey winnice przyłączyli *RejPos* 61; *BudBib Num* 18/2, I 27b *marg, Eccli* 9/17; (nagł) Iáłkmánicy (-) Wierz mi w tym zacnym domu toć powiem prawdziwie [...] Tylko też ty łam s prawdą do nich fie przyłącz/ Ták mogę rzec że to łá ludzye práwie święci *PaprPan* N4; Ktemu/ nad wołá páńfká/ poháńców nie bili/ Y owfzem fy e łzalani do nich przyłączyli. *KochPs* 162; *SkarŻyw* 471; Tymi czáfy/ Mágdalená przyłączy fie do drugich Máriy przy grobie *MWilkHist* H4; Stephan Woiewodá ná tę wyprawę przeciw Turkom [...] rad pozwolił/ obiecuiąc Krolowi łtácie ná woýlko iego/ y łam fię z swoimi Wołochy y z Cakłámi do niego przyłączyć *StryjKron* 672, 91; Abyfmy tedy z Kátholiká X(iędza) K(anonika) Antychrištámi nie zołtáli/ y z nimi też potym z trzáłkiem nie zginęli: przetoż my fię do Apołztołow przyłączyc woleli. *CzechEp* 361; *Phil* Q4; *WujNT Act* 5/13, 8/29, 9/26, 17/4, s. 611; Bedę wmiáł z infzymi mowić ná Szymiku, Ze drugim poydzie w pięty: á przyłączywśly fię Do kogo ia wiem, łatwie y połsem zołtánę. *CiekPotr* 49; [the skodi czinia liudzie zbiegli [...] z Wołochow, z Moskwy, do ktorich szie przileczyła niemála gromada Russakow *CorfusDocum* 1576 nr 166].

przyłączyć się komu (6): Trzećiak Merkuriuślá Ten dzień ku wśsem rzeczam godny/ piśfarzom/ rachownikom/ nauczoným fy przyłącz/ tajemne pyłzma wykładay. *Goski* A4, A2 [2 r.], A3, A3v, A4; [kto sie niechce przyłączyć tym ktorzy Bałwanom służą/ [...] mułiałby s tego świata wftąpić. *WannNow* 76v].

przyłączyć się k(u) komu, ku czemu (24): Gdy tak rozmáwiali/ pán Iezus przyłączył sie k nim/ iakoby który ijinśly pielgrzym/ ij śfedl s nimji *OpecŻyw* 167v, 110v, 168v; *WróbŻołt* 100/3; Vczyniwśłszy táiemną rádę zrzekli sie mocnem vpewnieniem/ krolowie wślyscy Tyrścy y Pálestinścy [...] A śnadz y lud Afyrijśki iest sie kniem przyłączył *RejPs* 124, 75v; wiele też z wálznych Rycerzow [...] odprzyfiągwszy sie od páńśtwá wálzego/ przyłączyli sie ku zaftępu Alexandrowemu *HistAl* E7v; *KromRozm II* g4v; *LubPs* S6; *Goski* A2v; *BielKron* 250, 332v; Umbra etiam, Przybyty gość/ który nie yeft wezwánym ále sie k temu przilácił [!]/ álbo przes tego który prośzón yeft pociągnión á wzięt ná biefiádę *Mącz* 501d, 177d, [305]a [2 r.]; Tedy Anyoł [w osobie człowieczej] przyłączył sie k niemu [pustelnikowi] w drodze/ y rzekł iemu. Namileyśzy dokąd idzieś? *HistRzym* 28v; Kupiec tento/ iestci dobry prálat álbo śpowiednik roftropny/ który powinien sie przyłączyć ku tákowemu [tj. człowiekowi cnotliwemu]/ á dom ferca ie⁸⁰ ma náwiedzić i cnoty dobre tám śzczepić. *HistRzym* 53v; *BielSpr* 42; *BudBib* 1.Mach 3/41, Act 17/4; *CzechRozm* 78v. Cf *Zwroty*.

Zwroty: »przyłączyć się w gromadę [k komu]« (1): Przyłączcieś sie w gromadę k Woiewodzye śwemu/ A opowiedzcie wślyftkich zacne śprawy iemu. *PaprPan* V2v.

»[k komu] przyłączyć się w towarzystwo« (1): Potym Lucernates/ Tugiani [...] ná ośtátku Bázyliani/ knim sie drudzy przyłączyli w towarzystwo/ ále nie iednákich praw wźiwáją *BielKron* 197v.

Szereg: »przystać i przyłączyć się« (1): Alem przyśtał y przyłatzył sie do pierwśzego kościoła świętego krześcijánśkiego *KrowObr* A3v.

W przem (1) : Nie przyłączyło sie ku mnie nigdy ferce złe (*koment*) To iest zły człowiek. (–) *WróbŻołt* 100/3.

Przem [ku komu] (1) : ten iest prawdziwy Apoftolśki kościoł [...] kthory też przez miłość śczyrą przyłączywśly sie ku wśsem członkom/ miłuye bliźnie swoie *RejPosWstaw* [143⁴]v.

α. O relacjach między Bogiem a człowiekiem (8) :

przyłączyć się do kogo, do czego (4): Poślubię cię łobie náwieki/ przyłatę sie do ciebie/ w śprawiedliwości [...] á thy poznáś Pána/ thedy cię/ mowi Pan wyślucham. *KrowObr* 143; *BibRadz Ps* 26 arg; Przyłączą sie też narodowie mnodzy do Iehowy wdzień on/ y będą mi ludem *BudBib Zach* 2/10; przetoż potrzebá iest wślytkim wierzyć w Chriftuślá/ y śtác sie członkami iego/ przyłączywśly sie do ciála iego/ który iest kościoł powśzechny. *WujNT* 518.

przyłączyć się k(u) komu, ku czemu (3): Bo gdy sie przygodzi ijeśłmy leniwi a gnuśni ku śluzbie bożé [...] śkoro o bodze mowitz pocźniemy/ albo myślitz/ hned przyłączy sie k nám potwierdzaiątz/ niewiadomie oświétzaiątz/ ij ku miłowaniu śweému fertza rozpálaiątz *OpecŻyw* 168v; *WróbŻołt* 118/31; Bowiem gdy iuz przodkowie mogli dochowawśly mie śluffnych lat wypuścili na opiekę swoię/ zdáłomi sie ábych sie ná wśsem przyłączył ktobie *RejPs* 39v; [Ale mnie przyłączyć sie ku Pánu Bogu dobra rzecz iest *WróbŻołt* 1567 72/28 (*Linde*)].

przyłączyć się czym (1): Przyłączyłem się ku świadectwom twoim miły panie [Ps 118/31] (koment) Przyłączyłem się, czułem miłością i wzytką żądzą. (-) *WróbŻółt* nn8.

β. O małżeństwie (6) :

przyłączyć się do kogo (1): Y rzekłem iey/ Będiesz ze mną mieszkać przez wiele dni a już więcej cudzołożyć nie będziesz/ ani się przyłączyś do inego męża *BibRadz Os* 3/3.

Zwrot: »przyłączyć się ku żonie sw(oj)ej, do żony swojej« = *adhaerere uxori suae Vulg, PolAnt; adhaerere ad uxorem suam Vulg* (4:1): A przeto opuści człowieka ojcą swego i matkę/ i przyłączy się do żony swojej/ i będą dwoje jedno ciało. *KrowObr* 221; *BibRadz Gen* 2/24; *WujNT Matth* 19/5, *Mar* 10/7, *Eph* 5/31 [zawsze przekład tego samego tekstu].

γ. Wyznawać te same poglądy, być tego samego zdania (4) :

przyłączyć się do kogo, do czego (2): Ieśli tedy X(iądz) A(rcybiskup) Greki mędrkami nazywa/ niechajże sam nie nahladując ich mędrować przestanie/ a do nas się przyłączywszy na szczyrych/ prostych i zdrowych powieściach słowa Bożego przestanie. *NiemObr* 142; *X(iądz) K(anonik)* pifarzow Antychrysta Rzymskiego wykładu nązbierał/ i do tych się zdania przyłączył *CzechEp* 104.

przyłączyć się ku komu, ku czemu (2): odłóżcie precz błąd ludziom polspolity/ którzy dożyć mają ochrcić się/ i [...] w wsciech Iesufa Chrystusa mieć/ abo napiwszy się iakiemi fecky a choc opinijei/ przyłączyć się rás ku inżem [...] drugierás ku łtronie przeciwni. *MurzHist* H2v. *Cf przyłączyć się ku komu czym*.

przyłączyć się ku komu czym (1): Nieprzyłątę się ku ródzie skutkiem/ i mową/ która by się łciągała/ náprzéciwko Pánu náłzemu Papiężowi albo temuż Rzymskiemu kościołowi *KrowObr* 128.

δ. O złączeniu się kościołów [do czego] (1) : A tak kościół łfatańky/ i fałszywy pafterze jego nie może być zbawion zadnim obyczaiem/ ieśli się nie przyłączy do głowy prawdziwego kościoła *SeklKat* Q3.

b. O abstraktach (5) :

przyłączyć się do czego (2): łłonce łprawiedliwoścí kole w oczy tych wzytkich/ którzy [...] niechcąc do prawdziwej pobożności się przyłączyć/ lubią i łmákuią łobie/ w [...] pełnym błędow [...] nabożeństwie *NiemObr* 16; Confumantur to ieść bywają wykonane te grzechy/ kiedy się do nich przyłączy przyzwolenie/ albo skutek. *WysKaz* 17.

przyłączyć się czemu (1): Iełzcie kthemu nietylko łamo zácmmienie rzeczom ná łwiećie łzkodźć będzie: ale łye przyłączy łskutkom złączenia wielkiego czwartolátnego. *LeovPrzep* D3.

przyłączyć się k komu, ku czemu (2): *LubPs* Y3; jego nąture i łftności ładen oględáć niemoże/ ieśli się tá Boska łftność k nam nieprzyłączy. *KuczbKat* 100.

c. astron. O układzie ciał niebieskich [ku czemu] (1) : [roku 1563] było zácmmienie słoneczne bárzo łtráfzliwe/ w Ráku w známieniu niebieskim [...] ku ktoremu też zácmmieniu/ trzy Plánetowie przyłączyli się byli iáko Merkurius/ Iowísz/ i Sáturnus *LeovPrzep* Av.

2. W funkcji biernej: Zostać dołączonym (2) : A ieśliż się okrom tych/ nieco inżych nowo złożonych modlitw do rozmaitych nauk tu przyczyniło [...] przyznał to podobno łacniuchno/ gdy ie przeczytał/ iż się z łálki Bożey pożytecznie przyłączyły. *LatHar* +7v.

przyłączyć się do czego (1): naypołpolitſza trefnoſć tá ieſt/ kiedy człowiek ná ſwe ſłowá/ dáleko rozną powieſć ſłyſzy/ niſz tá kthorey czekał á ieſli ieſzcze przyłączy ſie do thego/ dwuwykładne ſłowó/ dáleko rzeczenie będzie trefnieyſze. *GórnDworz P7v*.

3. Odbyc stosunek płciowy (3) : Albo chcézli poczęcie płodu poſpieſzyć/ [...] gałeczkę [z *bobków zajęczych z miodem*] iáko orzech wólki [*uczyniwszy*]/ maſz to ſobie ná noc włożyć/ áſz ku máciocy. [...] ná onęſz noc gdy to ſobie włożyſz/ á iutrzejſzey nocy ſye przyłączyć maſz. *SienLek 112*.

przyłączyć się do kogo (1): Twierdzą ták niektorzy/ iż gdyby ſye niewiáſtá nápiłá kobylego mleká wnet po wydoiu ciepło/ á zátym ſye do mężá przyłączyłá/ wnetby poczęłá. *SienLek 112v*.

a. O zwierzęciu [do czego] (1) : Hybryde *sues ex fero et domestico sue progeniti*, Gdy ſie dżyki kiernós przyłączy do ſwoyskich ſwini. *Mącz 160a*.

Formacje współrdzenne cf ŁĄCZYĆ.

Cf PRZYŁĄCZENIE